

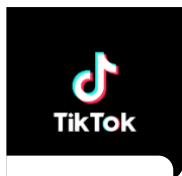
SOME JA SEKSUAALITURVALLISUUS

Mikä SOME on?

- Some eli sosiaalinen media on lapsille kasvuympäristö, kuten esim. koti, lähiön puistot, koulu
 - Some on kuin iso halli, mihin on laitettu kaikki kaverit, tutut, läheiset ja auttavat tahot. Mukaan on laitettu muutama koulukiusaaja, huume/päihdekauppiaita, pedofiileja ja muutama sekopää. Kaikki on ravistettu sekaisin siten, että kukaan ei tiedä oikeasti kuka on kukakin ja millä tarkoituksella on hallissa. Kaikilla on vapaa pääsy toisten luokse ja vapaus sanoa ja näyttää mitä haluaa. Mikäli lapsesi olisi tällaisessa hallissa, haluaisitko valvoa hänen elämänsä siellä?
- Some on mahdollisuuksien maailma, niin hyvässä kuin pahassakin.
- Some on lapsille ja nuorille tärkeä osa elämää; siellä tavataan ystäviä, kuulutaan porukkaan, vietetään aikaa ja jaetaan mukavia hetkiä.
- Somessa on myös läsnä turvallisia aikuisia, jotka tukevat ja auttavat lasta vaikeissa tilanteissa.
- Somessa tapahtuu myös ikäviä asioita; Tapahtuu kiusaamista ja ulkopuolelle jättämistä. Siellä näkee asioita, jotka voivat järkyttää ja ahdistaa.
- Some vaikuttaa lapsen minäkuvaan ja maailmankatsomukseen
 - Nuoret vertaavat itseään muihin somessa esiintyviin, mikä vääristää luonnollista minäkuvaa
 - muokatut selfiekuvat
 - minkä mielikuvan omasta elämästään postaaja haluaa saada lukijoissa aikaan
- Lapsilla ja nuorilla kova halu ja paine olla osa porukkaa ja olla hyväksytyjä
 - Saatetaan laittaa esim. alastonkuvia itsestä tai välittää muiden kuvia, jotta saisi hyväksyntää ja huomiota
- Somessa kohtaa aikuisia ja ikätovereita, jotka kannustavat ja painostavat ikäviin tekoihin tai niiden kohteeksi.

Suosituimpia somealustoja:

Snapchat; lähetetään nopeita viestejä, kuvia, videoita, joiden sisältöä ei näe ennen kuin sen avaa. Viesti poistuu, kun se on katsottu. Mahdollistaa viestin lähettämisen vaikka ei olla "kavereita", ilmaisee sijaintitiedon.



TikTok; videopalvelu, jonne nuoret tekevät omia lyhyitä videoita.

Omegle/OmeTV; videochattialustoja, joilla voi tavata tuntemattomia ympäri maailmaa, mahdollista saada tietää toisen sijainti.



Kik; nopeat viestit, kuvat, videot, videopuhelut. Palvelua voi käyttää täysin anonyymisti. (Miksi käytössä anonyymi palvelu?)

Miten aikuinen voi turvata lapsen toimimisen somessa?

- Tutustukaa yhdessä somepalveluihin ja opetelkaa niiden käyttöä.
- Miettikää yhdessä mitä mukavaa ne voivat tarjota ja mitä ikävää siellä voi tapahtua.
- Kysy, kuuntele ja katso mitä lapsi tekee somessa. Ole kiinnostunut lapsen somekuulumisista ja tapahtumista.
- Olisi hyvä luoda yhteys lapsen somemaailmaan heti puhelimen saatua.
 - Mitä vanhemmaksi lapsi kasvaa, sitä enemmän yksityisyyttä hän kaipaa.
- Jos lapsi ilmaisee kokeneensa jotakin ikävää älä syytä lasta, puhelinta tai somea vaan asetu lapselle tueksi. Puhelimen tai somen käytön kieltö näissä tilanteissa tuntuu lapsesta rangaistukselta eikä lasta kannata rangaista siitä, että joku on käyttäytynyt häntä kohtaan asiattomasti.

Seksuaalisuus lapsen elämässä:

- Edelleen tabu, vaikea aihe ottaa puheeksi.
- Seksuaalisuus ei ole sama kuin seksi!
- Seksuaalisuus on iso osa ihmisen minäkuva ja se alkaa rakentua jo syntymästä asti.
- Lapsilla luontainen mielenkiinto seksuaalisuuteen ja seksiin
- Turvallinen ja avoin seksuaalikasvatus turvaa lapsen kasvua ja kehitystä
 - Tärkeää puhua lapsen kanssa seksuaalisuudesta turvallisesti kotona -> hyödyt ja riskit lapselle selväksi jo nuorena
- Lapset omaksuvat vanhempiensa ajatuksia ja arvoja seksuaalisuudesta, halusimme tai emme

Lapseen kohdistuvia seksuaalisen väkivallan muotoja somessa:

- **Pyyntö tai ehdotus tehdä jotain seksuaalista**
- **Seksuaalisväritteisten viestien lähettäminen**
- **Lapsen saattaminen katsomaan pornografista materiaalia**
- **Lapsen kuvaaminen seksuaalisessa tarkoituksessa**
- **Aikuinen näyttää sukupuolielimensä lapselle (myös kuva)**
- **Saa lapsen näyttämään sukupuolielimensä aikuiselle**
- Kaikki lapsiin kohdistuneet aikuisen seksuaalitarkoituksessa tekemät yhteydenotot tai yritykset ovat rikoksia!

Suojaikärajat:

- 16 vuotta
 - pääasiallinen suojaikäraja
- 18 vuotta
 - kun tekijä on lapselle läheinen aikuinen
 - seksuaalipalvelujen ostamisen suojaikäraja
- Nuorten välinen seksuaalinen kanssakäyminen sallittu, kun nuoret ovat keskenään samalla kehitystasolla eikä loukkaa kummankaan seksuaalista itsemääräämisoikeutta.

Riskit ja ongelmat lapsen somen käytössä:

- Jopa noin puolet lapsista ja nuorista ovat joutuneet jonkin seksuaalisen teon uhriksi somessa!
- Melkein kaikki lapset ja nuoret ovat joskus altistuneet kiusaamiselle somessa.
 - Yleinen reaktio kiusaamiseen mukaan meno, ettei itse joudu uhriksi
- Tutkimusten mukaan 9-12 vuoden ikä on merkittävä verkkoon liittyvän riskikäyttäytymisen osalta.
- Aikuisille somemaailma usein vaikea
 - Some on itselle vieras
 - Uusia sovelluksia tulee koko ajan lisää, vaikea pysyä perässä

Miksi lapset eivät kerro huonoista kokemuksista?

- Aikuisena me ei aina osata epäillä, kysyä eikä kannustaa kertomaan.
- Lapsi ei vain halua kertoa, erityisesti omille vanhemmille.
- Lapsi ei kerro, koska
 - Pelkää seuraamuksia; vanhempi tai tekijä suuttuu
 - Ei halua tuottaa vanhemmille pettymystä, kun ei ole osannut toimia oikein
 - Kokee häpeää ja syyllisyyttä; olen huono/olen toiminut väärin
 - Halu pärjätä yksin; ei halua vaivata tai huolestuttaa vanhempia
 - Lapsi ei tunnista kohtaamaansa asiattonta kohtelua, väkivaltaa
 - Lapsi ei usko, että kertominen auttaa

Jos ja kun se sitten osuu omalle kohdalle...

- Rohkaise lasta kertomaan asiattomista lähestymisistä.
- Jos lapsi kertoo sinulle, kiitä lasta. Huomaa, että lapsi luottaa sinuun todella paljon, kun on kääntynyt sinun puoleesi. Älä syyllistä lasta.
- Älä rankaise lasta, vaikka hän olisi itse osallistunut ja mahdollistanut teon.
- Ottakaa aina kuvakaappaus, jos se on mahdollista.
- Tee rikosilmoitus oman alueesi poliisiasemalle, jos epäilet rikosta.
- Estäkää ja ilmoittakaa asiattomasta profiilista.
- Akuutissa tilanteessa soita hätäkeskukseen.
- Muista, että tilanne ja siitä kertominen ovat lapselle hyvin traumaattisia!!!

Grooming

- Grooming on yleensä livenä tai internetin välityksellä tapahtuva manipulatiivinen lapsen houkutteluprosessi, jonka seurauksena aikuinen hyväksikäyttäjä pyrkii houkuttelemaan lapsen tai nuoren seksuaalisiin tarkoituksiin ja tekoihin.
 - Tarkoituksena seksuaalinen tai taloudellinen hyöty
- Ei ole kiinni lapsen ”tyhmyydestä”
- Hyvin yleistä, tapahtuu monilla eri alustoilla

- Nettipelit hyvin yleisiä tutustumispaikkoja
- Kaikki somen alustat, missä tuntemattomat voivat ottaa yhteyttä
- Katso video: **SEXTORTION KRP POLIISI** (hakusanaksi Googleen) niin ymmärrät mistä on kyse

Viestintäsalaisuuden suoja

- **RL 38: 3 § Viestintäsalaisuuden loukkaus**
"Joka oikeudettomasti avaa toiselle osoitetun kirjeen tai muun suljetun viestin taikka suojauksen murtaen hankkii tiedon sähköisesti tai muulla vastaavalla teknisellä keinolla tallennetusta, ulkopuoliselta suojatusta viestistä taikka ..."
- Lasten puhelimista eivät vanhemmat saa luvatta lukea viestejä
- Mutta yhdessä lasten kanssa on hyvä käydä läpi mitä sovelluksia / ohjelmia lapsella on puhelimessa käytössään

MUTTA:

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

- 1 § Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatusta sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lapselle on pyrittävä antamaan turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö. Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää.
- 4 § Lapsen huoltajan on turvattava lapsen kehitys ja hyvinvointi siten kuin 1§:ssä säädetään. Tässä tarkoituksessa huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Ennen kuin huoltaja tekee päätöksen lapsen henkilökohtaisessa asiassa hänen tulee keskustella asiasta lapsen kanssa.

Lastensuojelulaki

- 2 § Lapsen vanhemmilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemman tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. Lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin.

HOX! Mikäli vanhemmalla on perusteltu huoli siitä, nuoren elämässä on jokin pulma tai ongelma, ei lapsen puhelimelle meno ilman lupaa ole oikeudeton! Tästä voi keskustella lastensuojelun kanssa.